

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 3. decembra 2020*

„Pritožba – Uredba (ES) št. 1107/2009 – Dajanje fitofarmaceutskih sredstev v promet – Izvedbena uredba (EU) 2017/2324 – Obnovitev odobritve aktivne snovi ‚glifosat‘ – Člen 263 PDEU – Procesno upravičenje regionalne enote – Neposredno nanašanje“

V zadevi C-352/19 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča Evropske unije, vložene 1. maja 2019,

Région de Bruxelles-Capitale, ki jo zastopa A. Bailleux, avocat,

pritožnica,

druga stranka v postopku je

Evropska komisija, ki jo zastopajo X. Lewis, F. Castillo de la Torre, I. Naglis in F. Castilla Contreras, agenti,

tožena stranka na prvi stopnji,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi J.-C. Bonichot (poročevalec), predsednik senata, L. Bay Larsen, sodnik, C. Toader, sodnica, M. Safjan in N. Jääskinen, sodnika,

generalni pravobranilec: M. Bobek,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 16. julija 2020

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 **Région de Bruxelles-Capitale** (Regija Bruselj – glavno mesto, Belgija) s pritožbo predlaga razveljavitev sklepa Splošnega sodišča Evropske unije z dne 28. februarja 2019, Regija Bruselj – glavno mesto/Komisija (T-178/18, neobjavljen; v nadaljevanju: izpodbijani sklep, EU:T:2019:130), s katerim je to kot nedopustno zavrglo njeno tožbo za razglasitev ničnosti Izvedbene uredbe Komisije (EU)

* Jezik postopka: francoščina.

2017/2324 z dne 12. decembra 2017 o podalšanju odobritve aktivne snovi glifosat v skladu z Uredbo (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o dajanju fitofarmaceutskih sredstev v promet ter o spremembi Priloge k Izvedbeni uredbi Komisije (EU) št. 540/2011 (UL 2017, L 333, str. 10; v nadaljevanju: sporni akt).

Pravni okvir

- 2 V uvodnih izjavah 10, 23, 24 in 29 Uredbe (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmaceutskih sredstev v promet in razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS (UL 2009, L 309, str. 1) je navedeno:

„(10) Snovi bi se smele vključiti v fitofarmaceutska sredstva le takrat, kadar se dokaže, da nedvomno koristijo rastlinski pridelavi in se ne pričakuje, da bi imeli kakršen koli škodljiv vpliv na zdravje ljudi ali živali ali kakršen koli nesprejemljiv vpliv na okolje. Da se doseže enaka raven varstva v vseh državah članicah, bi bilo treba odločitev o sprejemljivosti ali nesprejemljivosti takšnih snovi na podlagi usklajenih meril sprejeti na ravni Skupnosti. Ta merila bi bilo treba uporabljati za prvo odobritev aktivne snovi na podlagi te uredbe. Za že odobrene aktivne snovi bi se ta merila morala uporabljati ob podalšanju ali pregledu njihove odobritve.

[...]

(23) Fitofarmaceutska sredstva, ki vsebujejo aktivne snovi, so lahko formulirana na različne načine in se lahko uporabljajo na različnih rastlinah in rastlinskih proizvodih, v različnih razmerah na področju kmetijstva, zdravja rastlin in okolja (vključno s podnebjem). Zato bi morale registracije za fitofarmaceutska sredstva izdajati države članice.

(24) Določbe, ki urejajo registracijo, morajo zagotavljati visok standard varstva. Zlasti pri izdaji registracije za fitofarmaceutska sredstva bi moral biti cilj varovanja zdravja ljudi in živali ter okolja pomembnejši kot cilj izboljšanja rastlinske pridelave. Še preden se fitofarmaceutska sredstva dajo v promet[,] bi zato bilo treba dokazati, da nedvomno koristijo rastlinski pridelavi in nimajo nobenega škodljivega vpliva na zdravje ljudi ali živali, vključno na zdravje ranljivih skupin, ali nobenega nesprejemljivega vpliva na okolje.

[...]

(29) Načelo vzajemnega priznavanja je eno od sredstev za zagotavljanje prostega pretoka blaga v Skupnosti. Za preprečitev podvajanja dela, zmanjšanje administrativnega bremena za industrijo in države članice ter za zagotovitev bolj izenačene dostopnosti do fitofarmaceutskih sredstev bi morale registracije, ki jih izda ena država članica, sprejeti tudi druge države članice, v katerih so razmere na področju kmetijstva, zdravja rastlin in okolja (vključno s podnebjem) primerljive. Zato bi bilo treba Skupnost razdeliti na cone s takšnimi primerljivimi razmerami, da se olajša takšno vzajemno priznavanje. Iz okoljskih in kmetijskih razmer na ozemlju ene ali več držav članic bi pa morda lahko izviral, da države članice ob vložitvi zahtevka priznajo registracijo fitofarmaceutskega sredstva, ki jo je izdala druga država članica, jo spremenijo ali registracije fitofarmaceutskega sredstva na svojem ozemlju ne odobrijo, če je to upravičeno zaradi posebnih okoljskih ali kmetijskih razmer ali če ni mogoče doseči visoke stopnje varstva zdravja ljudi in živali ter varovanja okolja, ki jih določa ta uredba. Lahko bi se tudi sprejeli ustrezni pogoji glede ciljev iz nacionalnih akcijskih načrtov, sprejetih v skladu z Direktivo 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov [(UL 2009, L 309, str. 71)].“

3 Člen 20(1) in (2) te uredbe določa:

„1. Uredba se sprejme v skladu z regulativnim postopkom iz člena 79(3), če:

(a) se odobritev aktivne snovi obnovi, kadar je to primerno, pod pogoji in omejitvami; ali

(b) se odobritev aktivne snovi ne obnovi.

2. [...]

V primeru preklica odobritve ali če odobritev ni obnovljena zaradi neposredne zaskrbljenosti glede zdravja ljudi ali živali ali okolja, se zadevno fitofarmacevtsko sredstvo nemudoma umakne s trga.“

4 Člen 36 navedene uredbe določa:

„1. Država članica, ki preučuje vlogo, opravi neodvisno, objektivno in pregledno oceno ob upoštevanju trenutnih znanstvenih in tehničnih spoznanj s pomočjo smernic, ki so na voljo v času vloge. Vsem državam v isti coni omogoči, da dajo pripombe, ki se bodo upoštevale pri oceni.

[...]

2. Zadevne države članice ustrezno izdajo ali zavrnejo registracijo na podlagi sklepov ocene države članice, ki preuči vlogo, kakor je določeno v členih 31 in 32.

3. Z odstopanjem od odstavka 2 in v skladu z zakonodajo Skupnosti se lahko določijo ustrezni pogoji v zvezi z zahtevami iz člena 31(3) in (4) ter drugi ukrepi za zmanjšanje tveganja, ki se sprejmejo zaradi posebnih pogojev uporabe.

Če se pomisleki držav članic glede zdravja ljudi ali živali ter varovanja okolja ne morejo nadzirati z uvedbo nacionalnih ukrepov za zmanjšanje tveganja iz prvega pododstavka, lahko država članica zavrne registracijo fitofarmacevtskih sredstev na svojem območju, če zaradi specifičnih okoljskih ali kmetijskih pogojev utemeljeno meni, da zadevno sredstvo še vedno predstavlja nesprejemljivo tveganje zdravju ljudi ali živali ali okolju.

[...]“.

5 Člen 40 iste uredbe, naslovljen „Vzajemno priznavanje“, pod pogoji, ki jih določa, predvideva možnost, da imetnik registracije, izdane v skladu s členom 29, zaprosi za registracijo istega fitofarmacevtskega sredstva v drugi državi članici.

6 Člen 41(1) Uredbe št. 1107/2009 določa:

„Država članica, ki ji je predložena vloga v skladu s členom 40, po preučitvi vloge in spremne dokumentacije iz člena 42(1), če je to glede na okoliščine na njenem ozemlju potrebno, registrira zadevno fitofarmacevtsko sredstvo pod enakimi pogoji kot država članica, ki je preučila vlogo, razen če se uporablja člen 36(3).“

7 Člen 43 te uredbe določa:

„1. Registracija se podaljša na podlagi vloge, ki jo predloži imetnik registracije, če so zahteve iz člena 29 še vedno izpolnjene.

2. V treh mesecih od podaljšanja odobritve aktivne snovi, varovala ali sinergista v fitofarmacevtskem sredstvu vlagatelj predloži:

[...]

5. Države članice se odločijo o podalšanju registracije fitofarmaceutskih sredstev najpozneje dvanajst mesecev po obnovitvi odobritve aktivne snovi, varovala ali sinergista, ki ga sredstvo vsebuje.

6. Kadar se zaradi razlogov, na katere imetnik registracije ne more vplivati, ne sprejme odločitev o podalšanju registracije, preden ta poteče, zadevna država članica podaljša registracijo za obdobje, potrebno za zaključitev preučitve in sprejetje odločitve o podalšanju.“

- 8 Člen 78(3) navedene uredbe določa sprejetje uredbe, ki vsebuje seznam aktivnih snovi iz Priloge I k Direktivi Sveta z dne 15. julija 1991 o dajanju fitofarmaceutskih sredstev v promet (91/414/EGS) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 3, zvezek 11, str. 332), pri čemer se te snovi štejejo za odobrene v skladu s to uredbo.

Dejansko stanje

Odobritev aktivne snovi „glifosat“ s strani Evropske unije

- 9 Z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) št. 540/2011 z dne 25. maja 2011 o izvajanju Uredbe št. 1107/2009 glede seznama registriranih aktivnih snovi (UL 2011, L 153, str. 1) je bil sprejet seznam iz člena 78(3) Uredbe št. 1107/2009. Glifosat je bil uvrščen na ta seznam, z določenim datumom izteka obdobja odobritve 31. december 2015.
- 10 Komisija je z izvedbenima uredbama (EU) 2015/1885 z dne 20. oktobra 2015 o spremembi Izvedbene uredbe št. 540/2011 glede podaljšanja obdobja odobritve za aktivne snovi: [...] glifosat [...] (UL 2015, L 276, str. 48) in (EU) 2016/1056 z dne 29. junija 2016 o spremembi Izvedbene uredbe (EU) št. 540/2011 glede podaljšanja veljavnosti registracije aktivne snovi glifosat (UL 2016, L 173, str. 52) zaporedoma podaljševala obdobje odobritve aktivne snovi glifosat do 30. junija 2016, nato pa do 15. decembra 2017.
- 11 Komisija je s spornim aktom, sprejetim 12. decembra 2017, pod določenimi pogoji podaljšala obdobje odobritve aktivne snovi glifosat do 15. decembra 2022.

Pristojnosti regije Bruselj – glavno mesto na področju fitofarmaceutskih sredstev

- 12 Pristojnosti regije Bruselj – glavno mesto na področju fitofarmaceutskih sredstev so bile opisane v točkah od 9 do 17 izpodbijanega sklepa. V teh točkah, ki v okviru te pritožbe niso izpodbijane, je navedeno:

„9. Tožeča stranka, regija Bruselj – glavno mesto, je ena od treh regij, ki so jim v skladu s členom 39 belgijske ustave z zakonom podeljene nekatere pristojnosti.

10. Med temi pristojnostmi so v skladu s členom 6(1), točka II, prvi pododstavek, loi spéciale de réformes institutionnelles (posebni zakon o institucionalnih reformah) z dne 8. avgusta 1980 (*Moniteur belge* z dne 15. avgusta 1980, str. 9434; v nadaljevanju: posebni zakon) ‚[v]arstvo okolja, zlasti varstvo tal, podzemlja, vode in zraka pred onesnaževanjem in škodovanjem [...]‘. V skladu s to določbo je tožeča stranka pristojna za urejanje uporabe fitofarmaceutskih sredstev na svojem ozemlju.

11. V skladu s členom 6(1), točka II, prvi pododstavek, posebnega zakona pa je zvezni organ pristojen za ‚[d]oločitev standardov za proizvode‘. Torej je zvezni organ tisti, ki preuči zahtevke za registracijo dajanja fitofarmaceutskih sredstev v promet in v skladu s členom 28(1) Uredbe št. 1107/2009 v Belgiji izda take registracije. V skladu s členom 6(4), [pododstavek 1], posebnega zakona pa so regije povezane pri izvajanju te pristojnosti.
12. Člen 7 arrêté royal belge du 28 février 1994 relatif à la conservation, à la mise sur le marché et à l'utilisation des pesticides à usage agricole (belgijski kraljevi odlok z dne 28. februarja 1994 o hrambi, dajanju v promet in uporabi pesticidov za uporabo v kmetijstvu) (*Moniteur belge* z dne 11. maja 1994, str. 12504) določa, da je prepovedano dajanje v promet, priprava, prevoz, uvoz, ponujanje, razstavljanje, dajanje v prodajo, posedovanje, nakup ali uporaba pesticida za uporabo v kmetijstvu, ki ga minister predhodno ni odobril. V skladu s členom 8 tega odloka ‚[m]inister ali uradnik, ki ga za to imenuje minister, izda dovoljenje na podlagi mnenja odbora za odobritev iz člena 9‘. V skladu s členom 9 navedenega odloka je odbor za odobritev sestavljen iz dvanajstih članov, ki jih imenuje minister (v nadaljevanju: odbor za odobritev), med katerimi je ‚izvedenec regije Bruselj, ki ga predstavlja ministrski predsednik regionalne vlade Bruselj – glavno mesto‘.
13. Tožeča stranka je 20. junija 2013 sprejela ordonnance relative à une utilisation des pesticides compatible avec le développement durable en Région de Bruxelles-Capitale (sklep o uporabi pesticidov, ki je v skladu s trajnostnim razvojem v regiji Bruselj – glavno mesto) (*Moniteur belge* z dne 21. junija 2013, str. 40062; v nadaljevanju: sklep z dne 20. junija 2013). V skladu s členom 1, prvi odstavek, je s tem sklepom opravljen prenos Direktive [2009/128].
14. V skladu s členom 1, tretji odstavek, sklepa z dne 20. junija 2013 tožeča stranka ‚lahko določi pesticide, katerih uporaba je prepovedana zaradi tveganj, ki jih pomenijo za zdravje ljudi ali okolje‘.
15. Tožeča stranka je 10. novembra 2016 na podlagi sklepa z dne 20. junija 2013 sprejela arrêté interdisant l'utilisation de pesticides contenant du glyphosate en Région de Bruxelles-Capitale (odlok o prepovedi uporabe pesticidov, ki vsebujejo glifosat, v regiji Bruselj – glavno mesto) (*Moniteur belge* z dne 2. decembra 2016, str. 79492; v nadaljevanju: odlok z dne 10. novembra 2016).
16. Iz tožbe je razvidno, da je zoper odlok z dne 10. novembra 2016 vložena ničnostna tožba pri oddelku za upravne spore pri Conseil d'État (državni svet, Belgija). Tožba se v bistvu nanaša na domnevno kršitev nekaterih določb Uredbe št. 1107/2009 ter členov 34, 35 in 36 PDEU. V tej zadevi tožeča stranka meni, da popolna prepoved uporabe fitofarmaceutskih sredstev na ozemlju regije Bruselj – glavno mesto ne sme ogroziti odobritve glifosata na ravni Unije in registracije nekaterih fitofarmaceutskih sredstev, ki vsebujejo to snov, s strani belgijskega zveznega organa.
17. Nazadnje je treba poudariti, da je tožeča stranka vključena v delo komitoloških odborov na ravni Unije in v njih po načelu rotacije zastopa Kraljevino Belgijo. V okviru te naloge je sodelovala pri usklajevanju z drugimi belgijskimi regijami pred deli glede aktivne snovi glifosat, ki jih je izvedel Standing Committee on Plants, Animals, Food and Feed (stalni odbor za rastline, živali, hrano in krmo [...]) prek odbora za usklajevanje mednarodne okoljske politike, ustanovljenega z Accord de coopération, du 5 avril 1995, entre l'État fédéral, la Région flamande, la Région wallonne et la [requérante] relatif à la politique internationale de l'environnement (sporazum o sodelovanju z dne 5. aprila 1995 med zvezno državo, Flamsko regijo, Valonsko regijo in [tožečo stranko] glede mednarodne okoljske politike) (*Moniteur belge* z dne 13. decembra 1995, str. 33436).“

Tožba pred Splošnim sodiščem in izpodbijani sklep

- 13 Regija Bruselj – glavno mesto je 8. marca 2018 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila tožbo za razglasitev ničnosti spornega akta.
- 14 Komisija je z ločenim aktom na podlagi člena 130 Poslovnika Splošnega sodišča vložila ugovor nedopustnosti glede neobstoja pravnega interesa tožeče stranke.
- 15 Splošno sodišče je z izpodbijanim sklepom ugodilo temu ugovoru in tožbo zavrglo kot nedopustno z obrazložitvijo, da se sporni akt na regijo Bruselj – glavno mesto ne nanaša neposredno v smislu člena 263, četrti odstavek, PDEU.

Predlogi strank v pritožbenem postopku

- 16 Regija Bruselj – glavno mesto s pritožbo Sodišču predlaga, naj:
 - izpodbijani sklep razveljavi;
 - ničnostno tožbo razglasi za dopustno in zadevo vrne v razsojanje Splošnemu sodišču;
 - Komisiji naloži plačilo stroškov postopka na obeh stopnjah.
- 17 Komisija Sodišču predlaga, naj:
 - pritožbo zavrne;
 - pritožnici naloži plačilo stroškov.

Pritožba

Uvodne ugotovitve

- 18 Spomniti je treba, da tožbe regionalne ali lokalne enote ni mogoče izenačiti s tožbo države članice in mora torej izpolnjevati procesne predpostavke, določene v členu 263, četrti odstavek, PDEU (glej v tem smislu sodbo z dne 2. maja 2006, Regione Siciliana/Komisija, C-417/04 P, EU:C:2006:282, točke od 21 do 24).
- 19 Ta določba za dopustnost tožbe, ki jo vloži fizična ali pravna oseba zoper odločbo, ki ni naslovljena nanjo, kot v obravnavanem primeru regije Bruselj – glavno mesto, določa pogoj, da se ta odločba nanjo neposredno in posamično nanaša, ali, če gre za regulativni akt, da se ta nanjo neposredno nanaša in da navedeni akt ne potrebuje izvedbenih ukrepov.
- 20 V obravnavani zadevi je Splošno sodišče, ki je odločalo o ugovoru nedopustnosti glede neobstoja interesa regije Bruselj – glavno mesto predlagati razglasitev ničnosti spornega akta, svoj preizkus omejilo na vprašanje, ali se navedeni akt nanjo neposredno nanaša, in v izpodbijanem sklepu presodilo, da ta pogoj ni izpolnjen.
- 21 Regija Bruselj – glavno mesto v utemeljitev pritožbe zoper ta sklep navaja dva pritožbena razloga, od katerih se prvi nanaša na kršitev Konvencije o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah, ki je bila podpisana 25. junija 1998 v Aarhusu in

v imenu Evropske skupnosti odobrena s Sklepom Sveta 2005/370/ES z dne 17. februarja 2005(UL 2005, L 124, str. 1, v nadaljevanju: Aarhuška konvencija), drugi pa na to, da je Splošno sodišče napačno ugotovilo, da se sporni akt nanjo ne nanaša neposredno.

Prvi pritožbeni razlog: kršitev Aarhuške konvencije

Trditve strank

- 22 Regija Bruselj – glavno mesto s prvim delom prvega pritožbenega razloga Splošnemu sodišču očita, da je v točkah od 34 do 36 izpodbijanega sklepa pri preizkusu dopustnosti njene tožbe zavrnilo upoštevanje člena 9 Aarhuške konvencije. Meni, da ta spada na področje uporabe te konvencije, zato je treba procesne predpostavke, določene v členu 263, četrti odstavek, PDEU razlagati ob upoštevanju tega člena 9 Aarhuške konvencije, ki se nanaša na dostop do pravnega varstva.
- 23 Pritožnica z drugim delom prvega pritožbenega razloga Splošnemu sodišču očita, da je v točki 37 izpodbijanega sklepa menilo, da ni dovolj natančno pojasnila, kako bi sklicevanje na Aarhuško konvencijo lahko vplivalo na presojo njenega neposrednega in posamičnega nanašanja v tej zadevi.
- 24 Komisija predlaga, naj se ta pritožbeni razlog v celoti zavrne.

Presoja Sodišča

- 25 Glede prvega dela prvega pritožbenega razloga je treba opozoriti, da so na podlagi člena 216(2) PDEU mednarodni sporazumi, ki jih sklene Unija, zavezujoči za njene institucije in imajo zato prednost pred akti, ki jih te izdajajo (sodbe z dne 3. junija 2008, Intertanko in drugi, C-308/06, EU:C:2008:312, točka 42; z dne 21. decembra 2011, Air Transport Association of America in drugi, C-366/10, EU:C:2011:864, točka 50 in navedena sodna praksa, ter z dne 13. januarja 2015, Svet in Komisija/Stichting Natuur en Milieu in Pesticide Action Network Europe, C-404/12 P in C-405/12 P, EU:C:2015:5, točka 44), vendar ti mednarodni sporazumi ne morejo imeti prednosti pred primarnim pravom Unije.
- 26 Iz tega sledi, da učinek člena 9 Aarhuške konvencije ne more biti sprememba procesnih predpostavk za vložitev ničnostnih tožb, določenih v členu 263, četrti odstavek, PDEU.
- 27 V teh okoliščinah je treba prvi del prvega pritožbenega razloga, ki se nanaša na to, da naj bi Splošno sodišče presojalo dopustnost tožbe brez upoštevanja Aarhuške konvencije, zavrnilo.
- 28 Poleg tega je – ker je treba trditev, da je Splošno sodišče zavrnilo upoštevanje člena 9 Aarhuške konvencije, zavrnilo – očitek glede razlogov, iz katerih je Splošno sodišče v točki 37 izpodbijanega sklepa zavrnilo to trditev, brezpredmeten. Zato je treba drugi del prvega pritožbenega razloga zavrnilo.
- 29 Iz zgoraj navedenega sledi, da je treba prvi pritožbeni razlog zavrnilo.

Drugi pritožbeni razlog: Splošno sodišče je napačno ugotovilo, da se sporni akt na pritožnico ne nanaša neposredno

- 30 Uvodoma je treba spomniti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča pogoj „neposredno nanašanje“ pomeni, da ima na eni strani ukrep neposredne učinke na pravni položaj posameznika ter da na drugi strani naslovnikom tega ukrepa, ki jim je naložena njegova izvedba, ne dopušča nobene diskrecijske pravice, saj je ta izvedba povsem samodejna in temelji izključno na ureditvi Unije brez

uporabe drugih vmesnih pravil (glej v tem smislu sodbi z dne 5. maja 1998, Glencore Grain/Komisija, C-404/96 P, EU:C:1998:196, točka 41, in z dne 5. novembra 2019, ECB in drugi/Trasta Komerčbanka in drugi, C-663/17 P, C-665/17 P in C-669/17 P, EU:C:2019:923, točka 103).

- 31 Drugi pritožbeni razlog, ki je razdeljen na štiri dele, je treba preučiti ob upoštevanju te sodne prakse.

Prvi del drugega pritožbenega razloga

– Trditve strank

- 32 Regija Bruselj – glavno mesto s prvim delom drugega pritožbenega razloga trdi, da je Splošno sodišče v točkah od 50 do 55 izpodbijanega sklepa napačno menilo, da učinek spornega akta ni ohranitev veljavnosti obstoječih registracij dajanja fitofarmaceutskih sredstev, ki vsebujejo aktivno snov glifosat, v promet. S tem aktom naj bi bilo namreč takim registracijam omogočeno, da še naprej učinkujejo, medtem ko naj bi te registracije brez obnovitve odobritve te aktivne snovi *ipso facto* prenehale veljati.
- 33 Komisija predlaga, naj se prvi del drugega pritožbenega razloga zavrne.

– Presoja Sodišča

- 34 Iz člena 20(2), drugi pododstavek, Uredbe št. 1107/2009 je razvidno, da če zakonodajalec Unije odobritve aktivne snovi ne podaljša zaradi neposredne zaskrbljenosti glede zdravja ljudi ali živali ali okolja, registracije dajanja fitofarmaceutskih sredstev, ki vsebujejo to aktivno snov, v promet, ki jih izdajo države članice, prenehajo veljati in ta sredstva se nemudoma umaknejo s trga.
- 35 Vendar obnovitev odobritve aktivne snovi nima učinka, ki bi bil primerljiv z učinkom neobstoja take obnovitve. Obnovitev namreč ne povzroči potrditve, podaljšanja ali obnovitve registracij dajanja fitofarmaceutskih sredstev, ki to snov vsebujejo, v promet, saj morajo njihovi imetniki v skladu s členom 43(2) Uredbe št. 1107/2009 predložiti vlogo za podaljšanje registracije v treh mesecih po mesecu podaljšanja odobritve aktivne snovi, o tej vlogi pa morajo države članice v skladu z odstavkom 5 tega člena odločiti v dvanajstih mesecih.
- 36 Zato Splošno sodišče s tem, da je razsodilo, da učinek spornega akta ni potrditev veljavnosti registracij dajanja fitofarmaceutskih sredstev, ki vsebujejo aktivno snov glifosat, v promet, ni napačno uporabilo prava.

Drugi del drugega pritožbenega razloga

– Trditve strank

- 37 Regija Bruselj – glavno mesto z drugim delom drugega pritožbenega razloga graja razloge, iz katerih je Splošno sodišče v točkah od 56 do 59 izpodbijanega sklepa zavrnilo njeno trditev, da se sporni akt nanjo neposredno nanaša, ker naj bi jo ta akt na podlagi člena 43(5) Uredbe št. 1107/2009 zavezoval, da o podalšanju registracij dajanja fitofarmaceutskih sredstev, ki vsebujejo glifosat, v promet odloči najpozneje dvanajst mesecev po začetku veljavnosti tega akta.
- 38 Na prvem mestu, Splošno sodišče naj bi v točki 57 izpodbijanega sklepa napačno presodilo, da ima obveznost odločanja o vlogah za podaljšanje registracij dajanja fitofarmaceutskih sredstev v promet belgijski zvezni organ, in ne regija Bruselj – glavno mesto. Ta naj bi namreč nujno sodelovala v postopku odločanja, saj naj bi bila v skladu z nacionalnim pravom udeležena v odboru za odobritev, katerega mnenje mora pridobiti minister, pristojen za podaljšanje navedenih registracij.

- 39 Na drugem mestu, Splošno sodišče naj bi napačno uporabilo pravo tudi s tem, da je v točki 58 izpodbijanega sklepa ugotovilo, da je sodelovanje regije Bruselj – glavno mesto pri preučitvi vlog za podaljšanje registracij dajanja v promet sredstev, ki vsebujejo glifosat, neposredni učinek člena 43(5) in (6) Uredbe št. 1107/2009, in ne spornega akta. V več zadevah naj bi bilo namreč neposredno nanašanje na pritožnico dopuščeno, čeprav se je akt, ki ga je izpodbijala, nanjo nanašal samo preko drugega akta Unije (glej v tem smislu sodbo z dne 11. maja 2017, Deza/ECHA, T-115/15, EU:T:2017:329, točke od 30 do 35).
- 40 Komisija predlaga, naj se drugi del drugega pritožbenega razloga zavrne.

– Presoja Sodišča

- 41 Na prvem mestu, ni sporno, da morajo države članice na podlagi člena 43(5) in (6) Uredbe št. 1107/2009, prvič, odločiti o vlogi za podaljšanje registracije dajanja fitofarmaceutskega sredstva v promet najpozneje v dvanajstih mesecih od obnovitve odobritve aktivne snovi, ki ga sredstvo vsebuje, pri čemer je treba to vlogo vložiti v treh mesecih po obnovitvi odobritve navedene aktivne snovi, in drugič, če se ne sprejme odločitev o podaljšanju registracije, preden ta poteče, mora o podaljšanju registracije za potrebno obdobje v Belgiji odločiti zvezni organ, ker je ta na podlagi nacionalnega prava pristojen za „določitev standardov za proizvode“, in ne regije, kakršna je pritožnica.
- 42 Čeprav je res, da nacionalno pravo določa, da so regije „vključene v pripravo zveznih predpisov na področju standardov za proizvode“ in da lahko pristojni zvezni minister zlasti na podlagi člena 7 kraljevega odloka z dne 28. februarja 1994 dajanje pesticida na trg in njegovo uporabo v kmetijstvu odobri le na podlagi mnenja odbora, v katerem regijo Bruselj – glavno mesto zastopa izvedenec, pa ta posvetovalna pristojnost ne pomeni neposrednega učinka člena 43(5) in (6) Uredbe št. 1107/2009. V teh okoliščinah je treba očitek pritožnice zoper točko 57 izpodbijanega sklepa zavrniti.
- 43 Na drugem mestu je treba ugotoviti, da Splošno sodišče v nasprotju s trditvami pritožnice v točki 58 izpodbijanega sklepa ni ugotovilo, da je sodelovanje regije Bruselj – glavno mesto pri preučitvi vlog za podaljšanje registracij dajanja v promet sredstev, ki vsebujejo glifosat, neposredni učinek člena 43(5) in (6) Uredbe št. 1107/2009, in ne spornega akta. Splošno sodišče se je namreč v tej točki omejilo na ugotovitev, da se pritožnica s trditvijo, kot jo je predstavila, ni sklicevala na učinke spornega akta, temveč le na učinke člena 43(5) in (6) te uredbe. Zato je očitek pritožnice glede točke 58 izpodbijanega sklepa brezpredmeten.
- 44 Poleg tega je prvi razlog Splošnega sodišča za zavrnitev trditve pritožnice, naveden v točki 57 izpodbijanega sklepa, utemeljen, kot je bilo navedeno v točki 42 te sodbe, zato je drugi razlog za zavrnitev iste trditve iz točke 58 izpodbijanega sklepa podreden. Očitek, ki ga pritožnica navaja glede tega, je torej iz istega razloga tudi brezpredmeten (glej po analogiji sodbo z dne 13. septembra 2007, Common Market Fertilizers/Komisija, C-443/05 P, EU:C:2007:511, točka 137) in ga je zato treba zavrniti.
- 45 Iz zgoraj navedenega sledi, da je treba drugi del drugega pritožbenega razloga zavrniti.

Tretji del drugega pritožbenega razloga

– Trditve strank

- 46 Pritožnica s tretjim delom drugega pritožbenega razloga graja razloge, iz katerih je Splošno sodišče v točkah od 60 do 63 izpodbijanega sklepa zavrnilo njeno trditev, da je ob upoštevanju postopka vzajemnega priznavanja iz členov od 40 do 42 Uredbe št. 1107/2009 učinek spornega akta v veliki

meri nevtralizirati zmožnost odbora za odobritev in zato njeno lastno zmožnost, da nasprotuje registraciji fitofarmacevtskega sredstva, ki vsebuje glifosat, če je bilo to sredstvo že registrirano v drugi državi članici.

- 47 Na prvem mestu, regija Bruselj – glavno mesto Splošnemu sodišču očita, da je menilo, da postopek vzajemnega priznavanja ne ustvarja avtomatizma in da člen 41(1) in člen 36(3) Uredbe št. 1107/2009 državi članici, ki prejme vlogo za vzajemno priznavanje, dopuščata polje proste presoje. Poleg tega naj ta presoja Splošnega sodišča ne bi bila obrazložena.
- 48 Na drugem mestu regija Bruselj – glavno mesto meni, da je Splošno sodišče v točki 63 izpodbijanega sklepa očitno napačno navedlo, da učinki postopka vzajemnega priznavanja niso neposredna posledica spornega akta.
- 49 Komisija predlaga, naj se tretji del drugega pritožbenega razloga zavrne.

– *Presoja Sodišča*

- 50 Na prvem mestu, iz sodne prakse, navedene v točki 30 te sodbe, izhaja, da je eden od dveh kumulativnih pogojev, na podlagi katerih je mogoče dokazati, da se ukrep neposredno nanaša na posameznika, ta, da naslovníkom tega ukrepa, ki so zadolženi za njegovo izvedbo, ne dopušča nobene diskrecijske pravice.
- 51 Kot pa je Splošno sodišče opozorilo v točki 61 izpodbijanega sklepa, če država članica prejme zahtevek za registracijo dajanja fitofarmacevtskih sredstev v promet, ki ga je druga država članica že registrirala za isto uporabo, temu zahtevku ni zavezana ugoditi, prvič, ker ji člen 41(1) Uredbe št. 1107/2009 omogoča, da upošteva okoliščine, ki prevladujejo na njenem ozemlju, in drugič, ker člen 36(3) te uredbe, na katerega napotuje člen 41 te uredbe, natančno določa, na eni strani, da lahko naloži ukrepe za zmanjšanje tveganja, povezanega z zdravjem ljudi ali živali ali z okoljem, in na drugi strani, da lahko celo zavrne izdajo dovoljenja, če ukrepi za zmanjšanje tveganja ne omogočajo odprave zaskrbljenosti te države članice zaradi njenih okoljskih ali kmetijskih značilnosti. Splošno sodišče je torej pravilno ugotovilo, da postopek vzajemnega priznavanja ne ustvarja avtomatizma in državi članici, ki prejme vlogo za vzajemno priznavanje, pušča polje proste presoje.
- 52 Iz zgoraj navedenega sledi, da pritožnica Splošnemu sodišču ne more utemeljeno očitati, da je glede tega napačno uporabilo pravo in da je pomanjkljivo obrazložilo svojo presojo.
- 53 Na drugem mestu, Splošno sodišče je v nasprotju s tem, kar trdi pritožnica, vsekakor pravilno menilo, da učinki postopka vzajemnega priznavanja niso neposredna posledica spornega akta. Ugotoviti je namreč treba, da je odobritev aktivne snovi le ena od vseh zahtev, naštetih v členu 29(1) Uredbe št. 1107/2009, ki so določene za registracijo dajanja fitofarmacevtskega sredstva, ki vsebuje to aktivno snov, v promet. Poleg tega izdaja take registracije v državi članici sama po sebi ne povzroči registracije v drugih državah članicah, saj člen 40 te uredbe pod pogoji, ki jih določa, predpisuje, da lahko imetnik registracije, izdane v eni državi članici, na podlagi postopka vzajemnega priznavanja zaprosi za registracijo za isto fitofarmacevtsko sredstvo v drugi državi članici. Nazadnje, kot je bilo navedeno v prejšnji točki, ta država članica ni dolžna izdati tega dovoljenja v vseh okoliščinah.
- 54 Na podlagi zgoraj navedenega je treba tretji del drugega pritožbenega razloga zavrniti.

Četrty del drugega pritožbenega razloga

– Trditve strank

- 55 Pritožnica s četrty delom drugega pritožbenega razloga graja razloge, navedene v točkah od 66 do 77 izpodbijanega sklepa, iz katerih je Splošno sodišče zavrnilo njeno trditve glede učinkov spornega akta na veljavnost odloka z dne 10. novembra 2016 in s tem njegovih posledic za spor, katerega predmet je ta odlok.
- 56 Na prvem mestu, regija Bruselj – glavno mesto meni, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ker je za pogoj neposrednega nanašanja uporabilo test, razdelan v sodbi z dne 5. oktobra 2005, Land Oberösterreich in Avstrija/Komisija (T-366/03 in T-235/04, EU:T:2005:347), glede merila posamičnega nanašanja, s čimer je zamenjalo zahtevi, določeni v členu 263, četrty odstavek, PDEU.
- 57 Na drugem mestu regija Bruselj – glavno mesto Splošnemu sodišču očita, da ni sprejelo ukrepa tveganja, ki ga sporni akt pomeni za veljavnost prepovedi uporabe pesticidov, ki vsebujejo glifosat, določene z njenim odlokom z dne 10. novembra 2016.
- 58 Na tretjem mestu, regija Bruselj – glavno mesto trdi, da je sprejetje odloka z dne 10. novembra 2016 kljub neugodnemu pravnemu okviru narekovala zaskrbljenost v splošnem političnem interesu, in ne samo pravni preudarki.
- 59 Na četrtem mestu, izpodbijani sklep naj bi bil po mnenju regije Bruselj – glavno mesto očitno v nasprotju s sodbo Splošnega sodišča z dne 13. decembra 2018, Ville de Paris, Ville de Bruxelles in Ayuntamiento de Madrid/Komisija (T-339/16 in drugi, EU:T:2018:927). Meni, da je Splošno sodišče v zadnjenavedeni sodbi razsodilo, da se je uredba, s katero so najvišje dovoljene vrednosti dejanskih emisij dušikovih oksidov, ki nastajajo med vožnjo, za lahka potniška in gospodarska vozila določene na ravni, ki je višja od ravni, določene s standardom, imenovanim „Euro 6“, neposredno nanašala na tožeča mesta, ki so sprejela ukrepe za omejitev onesnaževanja zraka, povezanega s prometom motornih vozil na svojem ozemlju. Povedano drugače, Splošno sodišče naj bi menilo, da je zgolj potencialna nezakonnost takih ukrepov – to je nezakonnost, ki še ni ugotovljena s sodno odločbo – ob upoštevanju te uredbe zadostovala za to, da se je ta uredba neposredno nanašala za zadevna mesta. Splošno sodišče pa naj bi v izpodbijanem sklepu ugotovilo, da potencialna nezakonnost odloka z dne 10. novembra 2016 ob upoštevanju spornega akta ne zadostuje za dokaz, da se ta odločba neposredno nanaša na pritožnico.
- 60 Na petem mestu, regija Bruselj – glavno mesto Splošnemu sodišču očita, da izpodbijanega sklepa ni zadostno obrazložilo, ker ni preučilo trditve, da sporni akt neposredno vpliva na njen pravni položaj s tem, da je ohranilo pravni interes vlagateljev ničnostnih tožb zoper odlok z dne 10. novembra 2016.
- 61 Komisija predlaga, naj se četrty del drugega pritožbenega razloga zavrne.

– Presoja Sodišča

- 62 Na prvem mestu, dejstvo, da naj bi Splošno sodišče po mnenju pritožnice napačno razlagalo svojo sodno prakso, samo po sebi ne pomeni napačne uporabe prava, na kateri bi lahko temeljila pritožba. Poleg tega očitke, ki se nanaša na zamenjavo meril neposrednega in posamičnega nanašanja, ne vsebuje nobenega pojasnila, na podlagi katerega bi bilo mogoče presoditi utemeljenost tega očitka, in ga je torej treba zavrnilo.
- 63 Na drugem mestu je treba poudariti, da sporni akt nikakor ne more vplivati na zakonitost odloka z dne 10. novembra 2016, ki se izpodbija v okviru tožbe pred Conseil d'État (državni svet), saj je bil ta sprejet po datumu sprejetja navedenega odloka. Poleg tega niti s tveganjem vložitve tožbe za ugotovitev

neizpolnitve obveznosti na pobudo Komisije, na katero se nakazuje v pritožbi, niti z dvomi o veljavnosti ureditve prepovedi uporabe pesticidov, ki vsebujejo glifosat, ob upoštevanju belgijske ustave, za katero pritožnica ne pojasnjuje povezave s spornim aktom, ni mogoče dokazati, da se ta akt nanjo nanaša neposredno. V teh okoliščinah pritožnica ni dokazala, da bi sporni akt pomenil tveganje za to ureditev prepovedi.

- 64 Na tretjem mestu, iz sodne prakse Sodišča, navedene v točki 30 te sodbe, je razvidno, da pogoj „neposredno nanašanje“ med drugim pomeni, da mora imeti zadevni ukrep neposredne učinke na pravni položaj fizične ali pravne osebe, ki namerava vložiti tožbo na podlagi člena 263, četrti odstavek, PDEU. Tako je treba tak pogoj presojati le ob upoštevanju pravnih učinkov ukrepa, saj njegovi morebitni politični učinki ne vplivajo na to presojo. Zato je treba tako trditev zavrniti.
- 65 Na četrtem mestu, v argumentaciji pritožnice v zvezi s sodbo Splošnega sodišča z dne 13. decembra 2018, Ville de Paris, Ville de Bruxelles in Ayuntamiento de Madrid/Komisija (T-339/16 in drugi, EU:T:2018:927), ni pojasnjeno, zakaj naj bi okoliščina – če bi bila dokazana – da bi bila rešitev, sprejeta v izpodbijanem sklepu, v nasprotju s to sodbo, lahko povzročila nezakonitost navedenega sklepa. Tudi ta očitek je torej treba zavrniti.
- 66 Na petem mestu regija Bruselj – glavno mesto sicer Splošnemu sodišču očita, da ni preučilo njene trditve, da sporni akt neposredno vpliva na njen pravni položaj s tem, da je ohranilo pravni interes vlagateljev ničnostnih tožb zoper odlok z dne 10. novembra 2016, vendar je treba poudariti, da je pritožnica to trditev navedla šele v odgovoru na ugovor nedopustnosti, ki ga je vložila Komisija. Zato je ni mogoče šteti za tožbeni razlog, ki bi ga Splošno sodišče moralo preučiti. Zato je treba ta očitek zavrniti.
- 67 Iz zgoraj navedenega sledi, da je treba četrti del drugega pritožbenega razloga in pritožbo v celoti zavrniti.

Stroški

- 68 V skladu s členom 138(1) Poslovnika Sodišča, ki se v pritožbenem postopku uporablja na podlagi člena 184(1) tega poslovnika, se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki. Ker je Komisija predlagala, naj se regiji Bruselj – glavno mesto naloži plačilo stroškov, in ker ta s pritožbenimi razlogi ni uspela, se ji naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

1. Pritožba se zavrne.

2. Région de Bruxelles-Capitale (regija Bruselj – glavno mesto, Belgija) se naloži plačilo stroškov.

Podpisi